

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton, reggel,
NAGY FÉLÍVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

Folyó 1869-ik évi július 1-től kezdődőleg teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

Osztrák-magyar konzulság Romániában.

A mostai magyar delegáció működésének egyik maradandó emléke leendő, ha — a mint reményljük — mielőbb teljesülni fog gr. Beust közös külügyér képviselőjének b. Orczinak, az aug. 9. ülésben tett innepélyes ígérete, hogy a bukaresti consulatus újra fog szerveztetni, s Bukarestbe legközelebb oly tisztség azaz konszul fog alkalmaztatni, a ki a magyar nyelvet bírja. Szíve mélyéből fogja ez ígéretet üdvözölni minden magyar hazafi. Nem tudjuk ki leendő az a szerencsés, kinek, mint osztrák-magyar konzulnak ajkain a magyar szó meg fog zendülni, I. Károly palotájában, a miniszterek és bojárok szalonjaiban; de annyit hazafiu örömmel hirdetünk, hogy a lelkes magyar hazafi: minő Éber Nándor ur, örök emléket emelt magának Romániában élő honfitársaink szíveikben. Adja az ég, hogy az ígéret, mentől előbb testté is váljék, hogy a magyar szó többé ne legyen száműzött a magyar király képviselőjének ajkairól Bukarestben!!

De, ha hazafiu öröm emeli keblünket ez ígéret olvasására, nem fojthatjuk el azon ohajtásunkat is, miszerint vajha ez ígéret a bukaresti osztrák-magyar ügynökség személyzetére is kiterjesztetett volna. A mint tudva van ott a most nem régen konzullá nevezett eddigi kanczler, Filek, egy árva szót sem tud nemzeti nyelvünkől, a kanczlerre avangirozott alkanczler, Neuman, összes magyar nyelvtudománya pár száz magyar szó kinos összetakolásaig terjed. Pedig ezt az urat azért küldötték Bukarestbe mert tudja? a magyar nyelvet. A törvény- és árva-bírákat szépen elhallgathatjuk, e dragománok közül egyik semmit sem tud magyarul, a másik bár elbeszélget, de modora nem képes megnyerni a szíveket. Az őrmesterek között még most is találunk

olyat, a ki az ötvenes években Józsefstadt és más Stadt számára gyűjtötte Bukarestből is a magyar hazafiakat, s kik előtt a magyar hazafiság ma is legfentebb gunymosolyt okoz. Valóban, ha valahol, úgy Bukarestben az osztrák-magyar ügynökség személyzetére méltán alkalmazni lehet: Fiat reformatio in capite et membristt. De Bukarest mellett nem kellene feledni a többi városokat is, a magyar nyelvet minden ügynökségnél fel kellene emelni az őt megillett egyenjogúságra. Sőt szlárosztókat is, az egész Romániában, olyanokat ohajtanánk, a kik mulhatatlanul bírnák anyanyelvünket, mert a nyelvbírása az a kulcs, melylyel a sztárosztok leginkább megnyernék a kivándorlott magyarok szeretetét.

Végül még egy igen fontos tárgyra batorzkodunk felhívni a magyar delegáció figyelmét, nemzetiségünk érdekében. Szép dolog ugyanis, sőt életkérdés a romániai magyar alattvalókra nézve, hogy a konzul-sági hivatalnokok beszéljék nemzeti nyelvünket, de e mellett életkérdés az is, hogy a magyar alattvalók folyamodhassanak magyar nyelven szerkesztett kérelemmel is az ügynökséghez, mert sok keservesen szerzett forint fogna ez esetben az alattvalók zsebében megmaradni, a mit most a német irkászoknak kell fizetniök. Ekkor és csak is ekkor fogja magát otthon érezni az agenczián a magyar alattvaló, kivált, ha azokat az öreg czimereket is az épületeken egy kissé uj bőrbe öltöztetik, s a lobogóban a nemzeti színeket megpillant-hatják az alattvalók....

Szép ohajtások, de nem is lehetetlenek; mert a magyar király és magyar haza érdekei kívánják ezeknek valósulását. A román nemzet csak örömmel üdvözölheti egy alkotmányos szomszéd nemzetnek ezen jogos követeléseit, milyeneket a román nemzet Europa több országaiban már tényleg élvez.

A lelkes hazafinak, Éber Nándornak, interpellatioja, a külügyér ur őszinte válasza: biztos reményt nyujtanak nekünk, hogy a Dunafejedelemségekben lakó magyar alattvalókra szép napok viradandnak. Ezáltal a magyar állam polgári jogról való lemondás, mely eddig divatozott, véglegesen megszűnend, s a magyar ember ne-

mes önérzettel fogja magát magyar alattvalónak nevezni Romániában is, mit eddig csak sohajtozva emlegetett.

Hunfi.

Utolsó napjaim Bukarestben.

Most midőn gr. Bethlen Farkas és b. Kemény Gábor delegatus urak interpellatioja következtében a külügyminiszter ur innepélyesen megígérte, miszerint a bukaresti protestansokat oltalmazni fogja és nekem elégtételt fog szerezni, többé már nem saját, hanem az oláhországi reform. egyházak és lelkészek jövője érdekében, leírom a július két utolsó hetében történt jogtalan hurczoltatásomat. Ha egyéb haszna nem is leendő, mint az, hogy megmarad ez is történelmi adatnak; de a jelen nemzedék is átlátandja azt, miszerint a legvakmerőbb és legigaztalanabb állítása az a román belügyér ur félhivatalos lapjának, midőn azt hirdeti, hogy ő ref. egyházak belügyeibe nem elegendik, s hogy azok függetlenül kormányozzák magukat.

Tudva van, hogy januárban a román kormány adta a zsandárokat, kik utamat elállták, hogy templomba ne mehessek, hogy a belügyér adta ki két izben azon ukázt, melyben rendeli, hogy költözzem ki a papilakból, a nélkül, hogy bár egyszer kihallgatott volna, holott több izben kerettem. Belátva azt, hogy egy egész országnak titkos és nyilvános kormányával tovább nem küzdhetek, miután többszöri kérelmeim dacára, május 17-én este hét óraker megtörtént az a minék mivel országban büntetlenül nem szabad maradni, — május 24-én beküldöttem dimissiomat, melyre július 10-én meg is kaptam a választ. Most már csak az lett volna hátra, hogy adjak át holmit a konzul-ságnak, míg az új lelkész megérkezik. Ez meg is történt július 20-kán délelőtt, de délután a romantribunal szintén előállott követelésével, s midőn láttam, hogy nincs mit átvegyen, előbb egy, majd két zsandárt hozott szállásomra. Ezt még is igen soknak tartván, hogy nyilvánosan őriztessen, július 22-én házifogságra kárhoztatott, takarózáván az építropok kérelmével. Hogy miként szabadultam meg e házi fogságból s a Bukarestbe való internaltatástól, ez tudva van e lapok. t. cz. olvasói előtt, csak az nincs, hogy fizetnem kellett a tribunal emberének: tíz frank bírságot azért, mert engedelmesskedtem püspököm rendeletének s a konzul-ságnak adtam át holmikát. A rendőrségnél azok közé volt nevem írva, a kik nem távozhattak el a fővárosból, míg bizonyos feltételeket nem teljesítenek... És a belügyér lapja még is azt akarja elhíttetni a világgal, hogy Kogalniceanu ur a vallásszabadság zászlóját lobogtatja! Szegény zászló, a melyet így lobogtatnak! Az egész Romániában nincs egyetlen óhitű egyén, a ki ősmerné a ref. egyháznak belkormányzatát. Ime miért követtek oly sok jogtalanságot!

A rendőrség húsz ember kérelmére nyolcz, kilencz zsandárt küld reám és kizár az Istenházból, s midőn ez igazságtalanság ellen, mind én, mind a konzul-ság szót emeltünk, a belügyér azzal felel, hogy költözzem ki a papilakból. Ezt nevezik vallásszabadságnak. Elvádolnak sikkasztással, a vizsgálóbíró-ság teljesen fölment, a fellebbezési törvényszék vádló bírósága hasonlólag és a belügyér még is a szabadság lobogóját lengeti, midőn kihallgatlanul ukázt küld reám,

hogy költözsem ki a papilakból. A miniszterelnök: midőn oltalmat kértem a kultus ügyérhez utasít, a kultus ügyér hallgat, míg az erdélyi küldöttek Bukurestben vannak, engedi működni a belügyért és csak miután a küldöttek eltávoznak, akkor hivat fel, hogy hol vannak a küldöttek? s hogy hívjam vissza őket. A béke bíróság eldisputálja törvényes fizetésemet s e helyett kiköltözésre sürget. Zelder ur a kultus ügyér útján sürgeti az anyakönyveket, a konzulságról tudni sem akar. A konzulság vele szemben tehetetlen, míg a román kormány engem tartóztat, ez a dicső vallásszabadság, egyiket ki sem hallgatni s a másiknak minden törvénytelen tetteit elnézni. Így tetszett ez Kogalniceanó urnak, csak hogy aztán ne méltóztassák azt állítani, hogy a román kormány nem elegyedett bele a ref. egyház belügyeibe. Nagyon is beleelegyedett, a mihez pedig semmi köze nem lett volna, mint nem teszi ezt a porosz protestánsokkal szemben.

Az első felvonásnak vége van, most következik a második t. i. Vincze Dániel ploesti ref. lelkész zaklatása. A darabontok most hozzá kezdik vinni a mándátumokat. Ezt előre tudtam, hogy így lesz. Vincze után majd következik T. Nagy s utána ismét az, a kire reá lehet fogni, hogy magyar kém. De ez így nem mehet, a magyar kormány nem fogja eltűrhetni, hogy a rosakarát tönkre tegye az egyházakat, a nyers-erőnek nincs élete. Teljes reményem van, hogy valamint én méltatlanul üldözött helyzetemben elégtételt nyerendek, úgy a bukuresti s a többi egyházban az intelligencia visszanyerendi az őt megillető helyet s az episztátok és darabontok uralmának vége szakad.

M.-Vásárhelyt, 1869. aug. 13.

Koós Ferencz,
ref. lelkész.

A zsabenyiczai fürdő.

Zsabenyiczáról nem sokat akar tudni a világ. Előpatakot, Borszékot, Koroadot, stb. egyik-másik lap minden évben részletesen ismerteti. Az Zsabenyiczáról folyvást hallgat a krónika. Pedig ő is megérdemelne talán egy szerény tárczacikket.

TÁRCZA.

Neumann Izrael váltóhamisítás bűnygyében ügyvéd Kozma Endre által mondott védbeszéd.

Tisztelt törvényszék!

(Folytatás)

Vádolt N. I., ki latin, vagy német betűkkel írni és olvasni nem tud, tagadja, hogy az érdekelt váltót és zálogokmányt maga hamisította, vagy más által hamisíttatta volna, ez okon az államügyészség részéről gyanúkok által kísértetik meg ezen ügyben az alaki tényállás bizonyítása a következő kigondolt és előre becsátott körülményekből: hogy vádolt azt állítja, mikép 1845-ik év körül, mikor nejét elvette már tekintélyes pénzösszegetről rendelkezett s időről időre részletenként adta kölcsön néhai Bardocz Eleknek a jelenleg szóbanforgó 21,000 frtot. — 1858-ban már 18,000 frt követelése volt néhai Bardocz Elek ellen, s erről a váltót mutatta volna tanuk Baruch Mendelsohnnek, Dánes Sándornak és Ávrám Gávrillának, de ezen állítása nem lenne igaz, mert tanu Baruch Mendelsohn üzleti viszonyban lett volna vádlattal, s azért nem tanuskodhatik, miért meg nem is eskettetett; tanuk Dánes Sándor és Ábrahám Gávrilla nem tanusítanak vádolt állítását; tanu Ertzmann Mózes pedig, ki vádolt váltót írni szokta, nem vallaná, hogy vádolt neki mutatta volna a váltóját.

Néhai Bardocz Elek pedig tekintélyes évi jövedelmet húzván jószágaiából és malmaiból, kölcsönpénzre nem lett volna szorulva. — Szóval ezekből azt akarja származtatni az államügyész ur, hogy vádolt csekély, vagy tán épen semmi pénzbeli tőkéből annyi vagyont nem szerezhetett, hogy abból néhai Bardocz Eleknek 21 ezer frtot kölcsönözhesse, — néhai B. E. pedig nem lett volna szorulva kölcsönpénzre, — melyre meg-

A ki M.-Vásárhely felől jön Zsabenyiczára, nem megyen be Sz.-Régenbe. Hanem Régen előtt mintegy két puskalövésnyire jobbra tér Radnóthfája mellett. E kis falu nemsokára nagy hírnevet szerez magának vetemény termelése által. Lakói a hagyományt szeretik főképen művelni. — Radnóthfájától egyenesen keletre térve, nemsokára egy tágas fennalálya lép az utas. Itt gyönyörű kép tárul előnkbe. Jobbról a reáveteg „Mocsár-erdő“ terül el, a balról eső hegylánczából a „Leány- és Szalonnávár“ magaslik ki. Szemben, egy csukorsüveg alakú hegyen fehérlelek a görgegyi vár romjai, hajdan egyik kis fészke a nagy Rákoczinak. A vár alatt fekszik Görgegy-Szentimre falu vagy ha úgy tetszik: mezőváros, a távoli háttért ismét nagy erdős hegyek körítik be.

Alig gyönyörködünk kissé a vidék festői szépségében, szekerünk csakhamar letér balra a Görgegy-folyó teknőjébe, mert ott van a fürdő. Itt négy ágra szakad a sebes Görgegy: két helytt valami lélekvesztő hidaeskan, két helytt pedig a vizen gázolunk keresztül. A mi megtörténvén, átjutunk a folyócska jobb partjára, a fürdő helyiségébe.

Zsabenyicza oláhfalú, a fürdő épen mellette, vagyis inkább: a falu a fürdő mellett fekszik.

A ki életében először pillantja meg a zsabenyiczai fürdőt, bizonyos számalom kél fel benne, mivel az elhagyatottság élesen ri ki minden oldalról. Részemről legalább most is úgy vagyok vele. Valahányszor e fürdőbe lépek, mindannyiszor eszembe jutnak az emberi társaságnak azon szerencsétlenei, kiknek látására zsebemet szoktam tapogatni: ha van-e aporopénz benne?...

A fürdői telep váraos alakú. Négy földszinti épület, négy oldalról, néz szembe egymással. Közepén áll a tulajdonképi fürdő, melyet egy valamikor beomlott szőka képez. Lépjünk be. Négy-szög alakú tükörfürdő áll előttünk. Átmérője 9—12 ölnyi. Felül szabadon áll, fedél nélkül. Köröskörül deszka korláttal peremézve. Az egész egy deszkafal két részre osztja, egyik osztály a nők, másik a férfiaké. Ez utóbbit azonban jóval tágasabba van szabva, mint az első. Mindkét oldalon 6 vetkező, öltöző „szoba“.

A zsabenyiczai sósfürdőt jó sikerrel használják a hüléses emberek, s azok, a kik kisebb-szerű, nem épen rögzött közsvényenyl kioldódnak. A bejáratnál egy kis eres van, annak fedelén néhány mankót látunk felszúrva; azt mondják,

jegyzem, mikép ezen előrebocsátások nem érdemelnek figyelmet, és pedig vádolt N. Izraelre nézve épen semmi figyelmet nem érdemelnek, — vádolt élete nem 1845-ben kezdődik, hanem 1833, vagy 1834-ik év táján, mikor apja magyarországon Zemplénvármegyében elhalálozott, s anyja másodsor férjhez menvén, apai örökségét vádolttnak 1000 frtban, mint állítja, és a melynek ellenkezője ezen ügyrenden nem tanusított, kiadta, melylyel vádolt világba lépett, s azután folytonosan üzleti foglalkozást folytatótt, nőjének szolgája soha sem volt, hanem 1845 körül Luskán, mint eleven, és a pálinkafőzéshez szakismerettel bíró erőteljes férfiú jelent meg, hol mostani nőjével férje elhalála után esmerkedett meg, s így tette át lakását nőjével együtt Intradamba, hol 1850, és 51-ben, mikor még néhai B. E. nem is volt intradami lakos, már tekintélyes vagyonnal bírt, mint ezt az Intradamból megidézett tanuk, jelesen Hosiás Brecher, Tóbiás Ertzman és Hirsch Ertzman különben terhelő tanuk, kikre vádolt nem hivatkozott s mások is eskü mellett tanusítják.

Hijában igyekeznek Bartók Sigmond, Goldschmid János, s még némelyek vádoltat azzal kisebbíteni, hogy vádolt N. I. mostani nőjénél cseléd, kocsis lett volna, s földet is hordott volna néhai B. E. udvarára, midőn ez uri telkét szabályozta, mert ebből még nem következik az, hogy vádolt annyi vagyont nem szerezhetett volna, hogy abból néhai Bardocz Eleknek a kérdéselt összeget ne kölcsönözhetne volna, hiszen, ha ezen tanuk vallomása igaz, ez is arra mutat, hogy vádolt életében munkás ember volt, munka pedig, ha isten is úgy akarja, vagyont ad, nem lehet csudálkozni, ha vádolt munkája után vagyona tett szert.

A vagyon megszerzése nem is mindig kivántatik pénzbeli capitális, capitális uraim az ész szaktudománnyal, munkássággal és becsülettel, ha valaki ezek által vagyont szerez, nem lehet mindjárt mondani, hogy ez nem lehet vagy

hogy sántán, bémán jött, de épen távozott emberek hagyták volna ott.

A töban, melynek mélysége, a férfi részen 10—15 ölnyi, a fürdés elég kellemesen esik; kivált midőn 14—20 tagból álló társaság mulatozva himbál a vízszínen. Hanem: ej, ej, itt a tó körül egyetmás igazítani való volna ám! Midőn sokan meggyülünk egyszerre, nincs hely, hol öltözködjék az ember; egészen ismeretlen egyénekkel pedig röstelli kiséssé az ember fia. Aztán a ketreczek ajtajára valami húzó-féle kellene, mert így a nők a tulsó fürdő magas pontjáról hasonlóképp unják áttekinteni. A sincs helyén, hogy a két fürdőt elrekesztő deszkafalat alól oly magasra hagyták, hiszen így a másfél lábnyi részen keresztül némely fiatal férfi ott falejtí sze-meit a nőifürdőben, minek aztán megint nem ő az oka. Azt is meglehetne tenni, hogy egy héten bár kétszer szitával megtisztítanak a víz felszínét attól a sok gáztól, mert lám sok a mai világban a finyás ember. ... De aztán meg: nem lehetne-e egy-két kád édesvizet helyezettetni a tó körül? hiszen így sok kára van a tulajdonosnak, ha minden ember egy-egy félfönt aprósót viszen le egyszeri fürdés alkalmával a testén!...

Törődünk is már eleget, tekintsünk szét ismét a fürdő mellékén. A telep, mint érintem, négy földszinti épületből áll. Ezekben van összesen 18—20 vendégszoba, a vendéglős lakása, a nagy író, mely alkalmilag tánczteremmé válik. A szobák rendszertlen, mint ez évben is, megtelnek állandó vendégekkel, s még szinte annyian laknak a faluban magán házaknál. A jövő-menő látogatók szintén feles számmal keresik meg Zsabenyiczát. Szász-Régen város polgárságának nagyobb része itt tölti a derültebb vasárnap délutánokat.

Kár, hogy a fürdő helyiségben semmi árnyas hely nincs, s így az ember a nap heve ellen egészen a szobára van szorítva. Az is sokat rontja a fürdő becsét, hogy valami czélszerűbb építkezésekre nem igen gondolnak, pedig az anyag: fa, kő, stb. mind közel esnének oda.

A zsabenyiczai fürdő a görgegyi uradalom tulajdona, melyek azonban évenként többnyire változó haszonbérlok szoktak kivevni, kik meg lehetős ellátásban részesítik, nem erősen felcsigázott ártért, vendégeiket.

Radnóthfaji.

csalással történhetett; mert a mindennapi tapasztalás azt mutatja, hogy ész által is szaktudománnyal és munkássággal lehet vagyont szerezni, s vádoltól sem lehet azt mondani, hogy az 1833-évtől fogva 1860-ik május 5-ig annyi vagyont nem szerezhetett volna, hogy abból 21 ezer frtot kölcsön adhasson néhai Bardocz Eleknek, vagy ezen vagyonát csalással, gátsággal szerezte volna, mert 1833-tól 1860 május 5-ig sok idő van, a csaló és gazember pedig eunyi ideig morális tekintetben véne nem él, s folytonos vagyoni előhaladásban nem lehet. Vádolt 1860 máj. 5-től 1863 jan. 15-ig néhai B. Eleknek mintegy 10—12 ezre frtot adott kölcsön, mint ezt a bemutatott számlák tanusítják, mi egyszersmind azt is tanusítja, hogy vádolt folytonos vagyoni előmenetelben volt. Hogy Neumann Izrael 1833-tól elfogatásáig mindig folytonos előmenetelben volt a vagyonban, ez azt tanusítja, hogy észszel, becsülettel és munkássággal élt, — tehát azon következtetése az államügyészségnek, hogy vádolt N. I. csekély, vagy tán épen semmi pénz capitálisból annyira nem mehetett volna 1833-tól fogva, az 1860. május 5-ig, hogy Bardocz Eleknek a kérdéselt 21,000 frtot kölcsönözhesse, figyelmet nem érdemel, annyival kevésbbé, mert Jantel Káhn, ki beösmert ellensége Neumann Izraelnek, s mások u. m. Goldschmid János és a többi csak azt vallják, hogy azon capitálisból, melyet az ők tudtok szerint vádolt N. I. üzleteibe fektetett, nem vélik, hogy annyit szerezhetett volna, hogy néhai Bardocz Eleknek a kérdéselt összeget kölcsönözhetne volna, de vallomásaikban mindnyájan megemlítik, hogy vádolt N. I. erszenyébe nem tekintettek, tehát vagyoni állásáról nem tudnak bizonyost vallani, — s így azt sem tanusítják határozottan, hogy vádolt N. I. néhai Bardocz Eleknek 1858 előtől fogva részenként időről-időre 21,000 frtot ne kölcsönözhetett volna.

(Folytatjuk.)

Színház.

Aug. 13-kán „Gordás, a hitehagyott hun király vagy a kék és zöld pártiak“, tragédia 5 felvonásban, írta Ürményi Lajos, szerző jutalmára.

Eredeti tragédia, melyet a színlap aval ajánlt, hogy a m. tud. akadémia dícséretre méltatta. Öszintén megvallva kissé félelmesen foglaltunk helyet a nézők közt — nem sokat remélvén e „dícséretre méltatott“ szomorú játéktól; annál kellemesebb volt tehát meglepetésünk, midőn a — meglehetősen hosszú — előadás mind végig fönn tudá figyelmünket és érdekltségünket tartani.

Gordás (hogy mennyire historiai személy: mellőzhetjük) és Magyar két vitéz utigrig hun testvér, kiknek egyikére hagyja a maradékaltan Csaba birodalmát, oly feltétellel, hogy a táltosok kérdjék meg Hadurt: melyik legyen a kettő közül a választott s ez nyerve nőül Hajnát, Csaba törzsének szép hajását. Gordás a harcias, Magyar a szerelmes és pedig Hajnába, Kádár rabonban vélt leányába. Amaz reformatori eszmékkel tépelődik: meghódítani Byzanczot, egyesíteni a két birodalmat, kikereszteni a hun népet s egy hatalmas, mivel országot alapítani; ez csak Hajnáért epekedik s mivel tudja, hogy a választandó királynak egy ismeretlen nőt kell elvennie: megígéri Gordásnak, hogy ha, őrá is esnek a választás, átadja jogát neki, csak, hogy Hajnáját bírassa, ki azonban Gordásért rajong. A táltosok választása Magyarra esik, mert: „Magyar, ki boldogítja nemzetét, Gordás álistent hoz szent berkeinkbe“. De Magyar megállja fogadását s bár Hajna — mint király — övé lehetne: esküje következtében lemond róla s a trónról, csak azt kívánván Gordástól, hogy boldogítsa őt. Gordás megígéri, bár látni való, hogy terveibe, s nem nőbe szerelmes.

Gordás aztán Byzancz ellen vonul; (hol a kék és zöld pártiak küzdenek az uralomért, de a darab menetére nem sok befolyást gyakorolnak) itt beleszeret egyik főúr leányába, a szép Irenbe, s ezért feledi nejét, egy perczre nagy tervét is, s a lány kezéért békét ajánl Justiniannek s meg is keresztelekedi táborával együtt. Ez elfordítja tőle országát; neijében nem lel örömet, mert ez egy byzanci ifjuért — régi szerelmeséért, — megcsalja; Magyar pedig, az ellene lázadt sereg élén, leszurja, mert ígérte, hogy Hajnát boldogítja, be nem váltá, daczára, hogy ez hozzá mindvégig hű marad s számára a kis Aladárban, méltó fiat nevel.

Nézetünk szerint Gordás azért nem lehet tragikai hős, mert reformator, — legfőlebb, ha azon mozzanat volna jellemében központtá téve, hogy egy nőért reformatori céljait — bár csak egy perczre — feledni tudja. De ekkor nem lenne ember, mi ismét hátrányára szolgálna a tragédia hősnének. Magyar jellemében már nagyobb a tragikai összeütközés — nála szerelem s az adott szó jön collisióba. Ez alap-hibát azonban leszámítva sok erős küzdelmi hely fordul elő a darabban, melyek — jól előadva — kivált, ha a nyelvezet az áradozás helyett több drámai tömörséggel bírna, végig érdekelt tudnak adni a darabnak.

Lapunk szűk tere nem enged tovább mennünk ez általános megjegyzéseknél, valamint az előadásra is csak annyit jegyezhetünk meg, hogy Erdélyi (Gordás), Kassayné (Hajna), Prielle (Magyar), Dancz Nina (Irene), Ürményi (Kádár), Szentkúti (I. Justinian) és Szép (a kék párt feje) jól betölték helyeiket.

(M. P.) Aug. 14-én „Lumpáci Vagabundus, Nestroy e hires sületlenkedése. Körösné (talán Körösy K.?) jutalmára. Körösy Kálmán a csizmadia legényt nagy kedvvel és kitűnőleg személyesítette.

Aug. 15-kén „A peleskei notarius“. E régi jó vasárnapi darab most is megtette hatását s Szentkúti jól adta a notáriust a jókedvű közönség nagy gyönyörűségére. Egy pár jelenete kiválólag sikerült.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. A reformjavaslat tárgyalása, csak lassan halad előre. A bizottság három tagja homályosnak, és elégtelennek tart-

ja; kettő nagyon is szabadelvűnek; öt megnyugszik a javaslatban, úgy a mint van.

OLASZORSZÁG. Az igazságügyminiszter szükségesnek látta a hatóságokat egy körrendeletben felszólítani, hogy éber figyelemmel legyenek a sajtó kicsapongásaira. „Meggzegik a törvényt, s törvényes intézményeket — írja a miniszter — sőt a király sérthetetlen személyét is megtámadják, s leplezetlenül izgatnak az állam-alaptörvények ellen. Ezen eljárás ellenében erőlyesen kell fellépni, mert az ország jóléte, s becsülete forog kérdésben.“ A miniszter hiszi, hogy a félmerülő nehézségek, erélyesség által legyőzhetők. Azon lapokat, melyek a törvény ellen véteneinek, a mint megjelentek, azonnal le kell foglalni.

Még nem bizonyos, ha vajjon a parlament, csak elnapoltatni, vagy eloszlatni fog. A dolog közelebbről eldől, mikor a király vissza érkezik Florenczbe, hová mindennap várják.

A TÖRÖKORSZÁG ÉS EGYIPTOMI alkirály között támadott surlódás, úgy látszik szelidebb véget ér, mint csak kevéssel ezelőtt várni lehetett. Tudni vélik, hogy a nagy hatalmak erőlyes magatartása Konstantinápoly és Kairóban, kieszközli a viszály elhárítását. Annyi kétségtelen, hogy az európai kormányok teljes nyomatkossággal igyekeztek kimutatni, érdekltségüket e tekintetben. Az angol lapok a szultánnak mérsékletet, az alkirálynak eszélyességet ajánltak. S ma már kimondják, hogy a viszály nem veszélyes. Hogy a szultán az 1841-ki fermánt vissza akarná vonni, épen bolond hirnek mondták; valamint azt is, hogy az alkirály egyiptomot a suezi csatorna megnyitása után, függetlennek fogná nyilvánítani. Nincs is erre semmi szükség, minthogy Egyiptom gyakorlatilag most is független; s az alkirály nem lesz oly eszélytelen, hogy kihívó felléptével felgyulassza a keleti kérdést, midőn egész Európa béke után sovárog.

A ROMÁNIAI vaklármá is elesenededett ez uttall, valameddig tart. A vörös párt, alkalom szerint jeleztük, üzelméi után, még különösnek sem tartjuk, hogy egyszerű határ-czivódásból, melynél sokkal nagyobbak az ország szomszédos helységekben is fordulnak elő akár hányszor, oly izgalom keletkezett, hogy a kormány szükségesnek látta, hivatalos lapja útján közzé tenni: hogy a híresztelt beütések különböző pontokon, teljesen alaptalanok. A Ocheia mellett betört csapat — t. i. néhány zágoni lakos — is vissza vonult, még azon nap. A kérdéses határpont megerősített, s parancs küldetett oda, hogy erőszakot erőszakkal üzenek vissza. Különb eddigelő minden csendes, s bár mi adja is elő magát, a kormány tudatni fogja a közönséggel; tehát ne vezettesse magát félre hamis hírek által senki.

Városi képviselő-testület gyűlése.

(Aug. 14-kén.)

Csöndes, békés s a mi ritkaság: oly gyűlés, mely nem csak a kitűzött tárgyakat elvégezte, sőt még egy pár sürgős ügyet soron kívül is el látott. A tagok sem széledtek el idő előtt, úgy, hogy a határozatképes szám mindvégig kivolt.

A jegyző-könyv hitelesítése után — melynek folytán kitűnt, hogy a jogügyi bizottmány még nem készült el véleményével, a téglakérdés felett s így ez nem is kerülhet még tárgyalásra —

a katona-szállásolási bizottság véleménye alapján a gyűlés kibéreltetni rendeli a kijelölt katona- és honvédtiszti szállásokat;

a helybeli unitária egyház, imaházának építéséhez, 10 szál fát kér a város erdejéből — egyhangulag megadatik;

Baló Lajos és Mikó Gyula ügyvédi oklevelei kihirdetnek;

a honvéd-toborzó bizottmány köszönő iratot intéz a városhoz az állami felpénz pótlásáért — tudomásul véte ik;

bizottmányi jelentés olvastatik a Baruch-féle szeszgyár telkének kijáratása felől, melyet a Maroshoz vezető út tulajdon jogának kérdése tett szükségessé; a bizottmány, mérnöki felvétel nélkül, nem igazodhatván el azon előadási jegyzőkönyv pythai kifejezésein, mely az említett telek helyleirását kellene, hogy megmagyarázza: szakértő, mérnöki bizottmány kiküldését indit-

ványozza a kérdés tisztábazatalára. Az indítvány elfogadtatik s a biztosok kinevezetnek:

Cziehulsky fényképész kéri, hogy állithasson most épült háza elé az utcza felől rácsozatot — tagadó választ kap;

Danzinger Samu és Krovalik Voicsek megtelepedhetési kérvényére, az előbbi megnyeri — a rendőrség ajánlata folytán — a megtelepedhetést, míg az utóbbi nem;

a gazdasági szakhbizottmány ajánló jelentést tesz Benedek Lajos és érdektársai által városunkban föllálitandó zálog-kölcsön intézetről. A gyűlés magáévá tévén e vélemény: a kérés ajánlólag terjesztetik föl az illető helyre;

Vég István birtokos azon kérelemmel járul a közönséghez, hogy a Holtmarosban fekvő birtokához, eljuthasson, ut nyitassék. A tanács megbizatik, hogy a város területén fekvő összes mezeti és takarodó utakat kijelölje, illetőleg ki-nyissa.

Még lett volna két kérelem ellátandó, de melyek kellőleg felszerelve nem voltak — sőt az egyiknek aláírása is hiányzott — s így ki-egészítés végett visszautasítottak.

VEGYES.

* A király ő felsége mai születés-napjának alkalmából ma minden egyházunkban ünnepélyes isteni-tisztelet tartatik, melyen a testületek szintén teljes számban vesznek részt.

* Szabó Károly, Izsó Miklós és b. Orbán Balázs tegnap utaztak át városunkon, az első Kelemenkére a b. Henter-féle könyvműés régészeti gyűjteménynek, melyet a boldogult báró az erdélyi muzeumnak hagyományozott, átvételére; a második Szárhegyres onnan Hunyadmegyébe, szobrászathoz alkalmas márvány keresésre, végre a harmadik édesanyja látogatására. Mindhármán megtekintették a Teleki-könyvtárt s Izsó nyilatkozata szerint a bronzmivű szobrászat egész Magyarországon nics oly kitűnőleg képviselve, mint e könyvtárban, Teleki Sámuel — az alapító — és neje mellszobrai által.

* Székely-kitelepítési hírünket minden lapársunk közölte utánunk s általánosan örömmel fogadták Lónyai ur kitelepítési szándokát; ugyanezt tette az „Ellenőr“ aug. 12-ki számában s hírünket a következő bevezetéssel adja: „A székely letelepítés ügyét a pénzügyér is fölkarolta s bár csak többen is fölkarolnák, hogy a kivándorlás véget érjen“. Aug. 14-ki számában azonban mást gongol, egy fulminaus cikket közöl bizonyos Háromszéki ur tollaiból, ugyanazon Lónyai s ugyanazon kitelepítés ellen, melyet előbb földicsért! Már most melyik az övő e két ellenkező nézetből. Vagy csak azért ellenkezik, mert ellenzik, s ha másnak nem lehet: legalább magának opponál?

* Marosszék képviselő bizottmányának rendes évnegyedes gyűlése, f. hó. 26-án kezdődőleg fog tartatni. Tárgyai: Törvényczikkek, felsőbbrendeletek, s társhatósági átiratok felolvasása, illetőleg tárgyalása; egyik alkirálybíró, mint törvénysszéki elnök, üresedésbe jött állomásának, választás útján leendő betöltése, azon esetben, ha a bizottmány a választási jogával, az alsóbíróságok újjászervezéséről szóló törvény szentesítése után is, a szervezésig közbe eső időre, élni kívánna, továbbá a szék közigazgatási költségvetésének elkészítése, belügyminiszteri rendelet alapján, a havasszámadás megvizsgálására kiküldött albizottság jelentése, s több a bizottmány körébe tartozó jelentések, kérelmek és indítványok tárgyalása.

* Szentkúti Mihály előre jelzett jutalmjátéka, a királyi sületés nap miatt máról elmaradt; reméljük azonban, hogy e körülmény nem fogja gátolni színigazgatónkat abban, hogy a most elmaradt jutalmjátékot legközelebb megadja az illetőnek, annyiival is inkább, mivel Szentkutinál sokkal fiatalabb s gyöngébb színészeink is részesültek már e ségedelmezésben, mely a sokszor nagyon is vékony propörtiót némileg kipótolja. A méltányosság s Szentkúti tehetsége mindenesetre ezt követeli.

* Szebenben aug. 10-én 1½ órakor, a liget előtti löpormalom felső zuzógépe, melyben

állítólag 3 mázsa lőpor volt, a légbe röpült. Az élesen fújt keleti szél az égő tető darabjait egész 20 ölnyi távra eső gyárig és azáritó-kamaráig vitte a ezek is meggyuladtak, az ottlevő 12 mázsányi készlettel együtt. Emberélet nem esett áldozatul, mivel a szerencsétlenség alkal-mával valamennyi munkás az alsó zuzógép-nél volt elfoglalva. Egy lőporraktár, mely nem esett szélirányban, sértetlenül maradt, ellenben vala-mennyi szin és istálló a lángok martaléka lett. Az egész lőporgyárban tüzoltó készület nem volt található.

* A „Magyar Polgárt” pedig megkövet-jük igen szépen s kérjük, hogy, ha „minden irodalmi összeköttetést megszüntetett evel a zug-lappal” (mely annyiszor állított s fogja ezután is zugba*) állítani): ne szedegesse át hiteit 3-má-val, 4-ével egy-egy számába s ne közölje fürdői-leveleink tartalmát a forrás megnevezése nélkül.

* A magyar delegátusok jelenléte a közlelbbi udvari ebéden alkalmat adott ő felsé-gének társalgásra többekkel; az erdélyi követek-vel hosszasan beszélgetett az ottani vasutak

*) Olvasható németül is, magyarul is.

ügyéről, míg Bogovics horváth képviselővel pe-dig majdnem egy félórát vitatta a horváth ha-tárorségi kérdést.

Nyílt levél a szerkesztőhöz.

Ön becses lapjának 64-ik számában egy cikk jelent meg ily cím alatt: „Az erdélyi vasut bogja”, oly annyira tele halmozva nyomdahiákkal, hogy azoknak száma a lap egész terjedelméhez mérve is igen sok lenne. — Mi-vel a sajtóhiáknak ily özöne nemcsak a nyom-da- és correctornak (ki úgy látszik a javít-nokságot igen könnyedén, s nem nagy scrapulo-sítással kezeli) hanem egyszersmind a szerkesz-tőségnek is kisebbitésére szolgál, bátor vagyok t. szerkesztő urat az említett cikkbe becsusztott nevezetesebb hiáknak kijavítására fölkérni:

382 3-ik hasáb 11 sor:	miniszterium, h. miniszterium
383. „ 1-ső „ 15 „	melyet „ melyene
„ „ 19 „	így „ ugy
„ „ 21 „	sz.-kocsárdig „ Sz.-Kocsárdig
„ „ 42 „	mérnökei?! „ mérnökei?!
„ „ 43 „	capediens „ expediens
„ „ 47 „	kolozsvári, „ kolozsvár—
„ „ 47 „	vonat „ vonal
„ „ 48 „	bócsi „ bócsi
„ „ 57 „	ujabb „ ujabban

383. lap, 2-ik hasáb 14 „	lejárt „ lejár
„ „ 13 „	érdek „ érdeke
„ „ 19 „	alteritatio „ alternatív
„ „ 33 „	félreismeretlen helyett félreismeretlen

Midőn a fennebb kijelölt hiáknak a lap legközelebbi számában leendő kijavítását bizton remélem, tisztelettel maradok kész szolgálja

—s. —s.

Bécsi börzei árkelet.

(1869. aug. 6-án).

5%, metalliques „ „	62.80
5% nemzeti kölcsön „ „	72.—
1860 államkölcsön „ „	101.10
Bankrészvény „ „	770.—
Hitelrészvény „ „	367.20
London „ „	123.55
Ezüst „ „	120.—
Arany „ „	5.90
Erd. földt. ment. kötvény „ „	80.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

SZÁSZ BÉLA.

HIRDETME NYEK.

(43)

8—12

Óvakodni kell az utánzásoktól.

Oly jó mint az arany, É K S Z E R örökké-tartó

A ki e tárgyat valódi minőségben akarja birni, az forduljon az egyesült
Nr. 16. iparcsarnokhoz Bécsben, Praderstrasse Nr. 16.

Nem tévesztendő össze **Nr. 26-al** **Az ékszerek tartosságáért írásbeli kezesség vállaltatik.**

Brilliant ékszer.

Legfinomabb készítmény, még az ismerőt is csá-lódásba ejti. Ez ékszer valódi talmiaranyba van fog-lalva, az utánzott gyémántok legfinomabban kőszöült hegyikristályból vannak, melyek élénk tűzőket soha sem veszítik el, s más ékkövek is felismerhetlenül vannak utánozva.

1 mellű 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbevaló 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — egy pár inggomb 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 pár kézlőgomb 1.50, 2, 3 frt. — 1 férfitű 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 brillantgyűrű, legfinomabb 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 keresztteske, mint nyakék 1, 2, 3 frt.

Véssett talmiaranyékszer.

1 láncz, talmi aranyból 1.50, 2, 2.50 kr. — 1 nyakláncz 2.50, 3, 4 frt. — 1 gyönyörű női nyakék ke-resztel 1, 2 frt. — 1 mellű 80 kr. 1, 1.50, 2, 3, 4 frt. — 1 pár fülbevaló 80 kr. 1, 1.50, 2, 3 frt. — 1 köteg óra-függelék 40, 60, 80 kr. — 1 medaillon 50, 80 kr. 1, 2, 3 frt. — 1 pár inggomb 30, 50, 80 kr. 1 frt. 1 pár kézlőgomb 40, 60, 80 kr. 1 frt. — 1 férfitű, 50, 80 kr. 1, 1.50, 2 frt. — 1 mellű, fényképre 1, 2 frt.

Korall ékszer, talmi-aranyaljjal.

1 mellű 1, 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — 1 pár fülbe-

Hihetlen de

1 valódi angol, tűzben finoman aranyozott ezüst chronometer-óra, kettős fedéllel, finoman emaillozva és kristály-üveggel, valódi finom talmi-aranylánczcel és medaillonnal, a legfinomabb tokban 20 frt.

Egy valódi angol ezüst chronometer óra egyes fedéllel és kristály-üveggel, lánczcel, és medaillonnal, tokban 17 frt.

Angol ezüst hengerórak kristályüveggel és másod-percz-mutatóval, lánczcel és medaillonnal tokban 10 frt. Ugyanazon hengerórak a legfinomabb tűzaranyo-sással, csecsebecsével 12 frt.

Ezüst horgonyórak kristályüveggel, ugróra 15 frt.

Női órak ezüsből, kristályüveggel, kised alak-

Tömör arany-ékszerek.

1 gyűrű igaz gyöngyökkel 1.80 kr. — 1 gyűrű türkissel és gyöngyökkel 2.50 kr. — Gyűrűk különféle kövekkel, mint chrysoprat, türkis, jaszmin, arany-opal, opál stb. 2.50, 3, 4, 5 frt. — Nagy tömör arany pe-csét-gyűrűk, vésésre alkalmas kövekkel, 3.50, 4, 5, 6 frt. — Nehéz aranygyűrűk, valódi erdélyi gyémánttal kirakva, 5, 6, 7, 8 frt. — Ugyane gyűrűk valódi gyé-mántokkal 6, 12, 15, 20, 25 frt. Ugyanazok igaz gyön-gyökkel 4, 5, 6, 8 frt. — Arany fülbevalók párja 2, 3, 4, 6—10 frt. — Arany fülbevalók, valódi erdélyi gyémántokkal 7, 8, 10, 12, frt. — Arany mellű, 2, 3, 4, 5, 6, 7—12 frt. — Egész kellék, arany mellű és

A t. cz. közönség saját érdekében tisztelettel felkérjük, hogy bármint megrendeléseit egyenesen az iparcsarnokhoz intézze, mert csakis akkor nyújthatatik kezesség az árak valódiságáért.

Száz meg száz régi ismerősünk állandó részvéte a birodalom minden részéből, valamint Német-, Olasz-, Oroszországból, és az egész Levantéből, a legjobb biztosítékot nyújtja a külmegbizások pontos és szigorú elintézéséről. Képes árjegyzékek díj nélkül és bérmentesen elküldetnek.

mégis igaz!

ban, legfinomabban tűzaranyozva, nyaklánczcel, tok-ban 15 frt.

Arany (3-as számú) női órak, ugróra, kristály-üveggel 22, 24, 25, 27 frt.

Órak talmi-aranyban, kettős fedéllel, savonetta, másodperczmutatóval, kristályüveggel és csecsebecsével, egy valódi talmi aranylánczcel és medaillonnal együtt tokban 15 frt.

Miniatur óraasztalok zeneszerkezettel 15 frt. Gyönyörű nagy szivar-szekerények, zeneszerkezet-tel 15, 18 frt.

Madár-sipláda, tiszta hangokkal, 4, 6, 8 zeneda-rabbal, 4, 4.50, 5, 6 frt.

Ezen angol zsebrórákért 5 évi jótállás vállaltatik.

ékszerek.

fülbevalók tokban, 6, 8, 10, 15—30 frt. — Inggom-bok, aranyból, párja 1.80, 2.50, 3, 4, 5 frt. — ké-zelő gombok párja 3.50, 4, 5 forint. Férfi nyak-kendőtűk 1.50, 2, 3, 4, 5 frt. — Gyönyörű női nyakék, keresztteskével 5.50, 6, 8 frt. — Arany ke-resztteské, bársonyszalaggal 1.50, 2, 3, 4—6 frt. — Tömör arany-medaillonok, 2.50, 5, 6, 8, 10 frt. — Valódi korall (keresztteské arannyal 1.50, — Arany óralánczok férfiak és nőknek, rövidek 13, 18, 20—30 frt. hosszuk 20, 25, 30, 40, 60—200 frt. — Arany gyöngy-kapcsok 80 kr. 1, 1.50, 2 frt. — Jegy-gyűrűk 2, 4, 5, 6 frt.

felkérjük, hogy bármint megrendeléseit egyenesen az iparcsarnokhoz intézze, mert csakis akkor nyújthatatik kezesség az árak valódiságáért.

Száz meg száz régi ismerősünk állandó részvéte a birodalom minden részéből, valamint Német-, Olasz-, Oroszországból, és az egész Levantéből, a legjobb biztosítékot nyújtja a külmegbizások pontos és szigorú elintézéséről. Képes árjegyzékek díj nélkül és bérmentesen elküldetnek.

(84)

2—3

Alólirt tisztelettel tudatom a nagy-érdemű közönséggel, hogy a **bábasá-gat** Kolozsvártt kitanulván, arról hite-les okmánynyal bírok, az esküt is letet-tem, mind egyeseknek, mind pedig az érdemes községeknek ajánlom szolgál-atomat, falukra is kimenni kész vagyok — jelen lakásom van itten M.-Vásár-helytt, malomutczában 170. szám alatt.

**Kovács Jánosné,
Salánki Róza.**

(81)

5—8

Hasznos tudnivaló!

**Borsodi Demeter Lajos
M.-Vásárhelytt.**

Bátor vagyok köztudomásul hozni a nagyérdemű közönségnek, hogy augustus végén Bécsbe utazom s elvállalok a szak-mámba vágó bármiféle cikkekre és tár-gyakra megbízásokat s azokat a legpon-tosabban megrendelem.

Számos megbízásokért esd

a fenntirt **B. D. L.**

(85)

3—3

Egy kereskedő gya-kornok kerestetik értekezni

Tutsek István,
divat szövétt üzletében,

(82)

5—8

Alólirt tisztelettel tudatja, hogy a M.-Vásárhelyi piacon a plebánia alatt nagy **óráraktárt** nyitott.

És ezen óráraktárt ma már oly du-san rendeztebe, hogy bármiféle zsebbeli, asztali, fali és serkentő órákat a leg-jutányosabb áron képes előállítani és min-dennemű óra javításokat elfogad egy évi jótállás mellett.

Számos látogatásért esd.

Babós Egyed,
órák.